

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete elnökének 4/2011. (XII. 9.) számú ajánlása a külső hitelminősítő szervezetek és minősítéseik elismeréséről

I.

Az ajánlás célja és hatálya

A tőke megfelelési szabályok jelentős szerepet szánnak a külső hitelminősítések alkalmazásának. A Felügyelet még 2008-ban ajánlásban tette közzé a külső hitelminősítő szervezetek és minősítéseik elismerésére vonatkozó elvárásait. Az ajánlás felülvizsgálatát szükségessé tette, hogy időközben megjelent a hitelminősítőkről szóló 1060/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, az annak módosításáról szóló 513/2011/EU rendelet, illetve a CEBS (Committee of European Banking Supervisors, 2011-től EBA) tárgyban kiadott ajánlása is módosult.

A hitelintézetek és befektetési vállalkozások tőkekövetelmény számítási szabályait meghatározó irányelvek (48/2006/EK, illetve 49/2006/EK) lehetővé teszik, hogy az intézmények a tőkekövetelmény számítása során elismert külső hitelminősítő szervezet vagy exporthitel-ügynökség hitelminősítését alkalmazzák. Ennek feltételül azonban a CRD számos követelmény teljesítését írja elő.

Az irányelvi előírások implementálásával a magyarországi hitelintézetek és befektetési vállalkozások számára is lehetővé vált, hogy külső hitelminősítést használjanak fel a sztenderd módszer alkalmazása során a kitétségek, valamint az értékpapírosítási pozíciók kockázati súlyának a meghatározásánál, amennyiben a külső hitelminősítő szervezetet a Felügyelet határozatában elismert hitelminősítő szervezetnek minősítette, illetőleg hozzárendelte a hitelminősítési kategóriákat a hitelminősítési besoroláshoz.

A külső hitelminősítő szervezetek és minősítéseiknek az ajánlás alapján lefolytatott felügyeleti elismerése kizárólag a hitelezési kockázat tőkekövetelményének sztenderd módszer szerinti kockázati súlyainak, valamint az értékpapírosítási pozíciók kockázati súlyainak meghatározásával függ össze, más célra csak a Felügyelet kifejezett iránymutatása esetén használható.

Az ajánlás célja:

- meghatározni az elismerési eljárás egyes lépéseit, illetve azon eljárási szabályokat, amelyeket a külső hitelminősítések elismerésével kapcsolatban a Felügyelet követ,
- a piaci szereplők tudomására hozni azon szempontokat, amelyek alapján a Felügyelet dönt a külső hitelminősítő szervezetek elismeréséről, illetőleg a hitelminősítési

kategóriáknak a hitelminősítési besoroláshoz való hozzárendeléséről,
- tájékoztatni az érintetteket az exporthitel-ügynökségek hitelminősítéseinek alkalmazási feltételeiről.

Az ajánlás közvetlen címzettjei a külső hitelminősítő szervezetek és exporthitel-ügynökségek, közvetett címzettjei pedig a külső hitelminősítő szervezet vagy exporthitel-ügynökség hitelminősítését a tőkekövetelmény számítás során alkalmazó hitelintézetek, a hitelintézettel egyenértékű prudenciális szabályozásnak megfelelő pénzügyi vállalkozások és befektetési vállalkozások (a továbbiakban együtt: intézmény).

A külső hitelminősítések elismerésének jogszabályi háttérét a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 76/G.-76/I. paragrafusai, a hitelezési kockázat kezeléséről és tőkekövetelményéről szóló 196/2007. (VII. 30.) Korm.rendelet (a továbbiakban: Hkr.) VI.-VII. fejezete, a hitelintézetek értékpapírosítási tőkekövetelményéről szóló 380/2007. kormányrendelet 11-13.§-ai, illetőleg a befektetési vállalkozás hitelkockázatáról szóló 301/2008. (XII. 17.) Korm.rendelet 36-40., továbbá 220-222. §-ai határozzák meg.

II. Preambulum

1. A külső hitelminősítések elismerésének két fontos lépését jelenti egyrészt magának a külső hitelminősítést végző szervezetnek az elismerése, másrészt pedig az alkalmazott hitelminősítési kategóriáknak a hitelminősítési besorolásokhoz történő felügyeleti hozzárendelése (mapping).

2. A külső hitelminősítő szervezet elismerése nem általános jellegű: minden esetben külön kerül meghatározásra, hogy mely kitétségi osztályhoz tartozó kitétségek kockázati súlyainak meghatározására vonatkozik az elismerés, illetőleg külön eljárás kerül lefolytatásra az értékpapírosítási pozíciók kockázati súlyainak meghatározására vonatkozó elismerés tekintetében.

III. Külső hitelminősítő szervezet kérelemre történő elismerése

3. A Felügyelet az Európai Unió más tagállamában elismeréssel még nem rendelkező hitelminősítő elismerésére, valamint az általa alkalmazott hitelminősítési kategóriáknak a hitelminősítési besorolásokhoz való hozzárendelésére irányuló eljárást a hitelminősítő szervezet kérelemre indítja el.

4. A Felügyelet az elismerésre, valamint az alkalmazott hitelminősítési kategóriáknak a hitelminősítési besorolásokhoz való hozzárendelésére az érdemi eljárást csak olyan nyilatkozat kézhezvételét követően folytatja le, amellyel a kérelmező igazolja, hogy hitelminősítését valamely, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete által felügyelt

pénzügyi szervezet a tőkekövetelmény számítás során használni tervezi.

5. Az Európai Unió más tagállamában elismeréssel még nem rendelkező külső hitelminősítő elismerésére vonatkozó eljárása keretében a Felügyelet - önállóan, illetőleg szükség szerint közös elismerési folyamat kezdeményezésével - teljes körű vizsgálatot folytat le.

6. A teljes körű vizsgálat célja annak megállapítása, hogy a külső hitelminősítő szervezet által készített minősítések mennyire magas színvonalúak, konzisztensek és megbízhatóak, és ezáltal alkalmasak arra, hogy a tőkekövetelmény számítás alapjául szolgáljanak.

7. Az értékeléshez a szabályozás a következő szempontokat határozza meg:

- A Felügyelet a sztenderd módszer kockázati súlyainak megállapítása céljából csak akkor nyilváníthat külső hitelminősítő szervezetet elismertnek, ha annak minősítési módszertana eleget tesz a tárgyilagosság, a függetlenség, a folyamatos felülvizsgálat és átláthatóság követelményének, valamint a szervezet hitelminősítése megfelel a hitelesség és az átláthatóság követelményének. Ha egy külső hitelminősítő szervezetet a hitelminősítőkről szóló 1060/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek megfelelően az ESMA (Európai Értékpapíripiaci Felügyeleti Hatóság-EÉPH) nyilvántartásba vett vagy hitelesített, úgy kell tekinteni, hogy minősítési módszertana eleget tesz a tárgyilagosság, a függetlenség, a folyamatos felülvizsgálat és az átláthatóság követelményének.

- Az értékpapírosítási pozíció kockázattal súlyozott kitettség értékének meghatározásához az elismert külső hitelminősítő szervezet hitelminősítésének az előző pontban meghatározottakon túl a következő feltételeket is teljesítenie kell:

a) nincs lejárati eltérés a hitelminősítés során figyelembe vett fizetési mód és azon fizetési mód között, amelyre az adott értékpapírosítási pozíciót létrehozó szerződés alapján a tőkekövetelményt számító hitelintézet jogosult,

b) a hitelminősítés a piac számára nyilvánosan elérhető, és azt a külső hitelminősítő szervezet minősítési kategóriák közötti elmozdulási arányokat mutató migrációs mátrixa tartalmazza.

- Értékpapírosítási pozíció kockázattal súlyozott kitettség értékének meghatározásához az elismert külső hitelminősítő szervezet hitelminősítése elismerhetőségének további feltétele, hogy a külső hitelminősítő szervezet az értékpapírosítás terén megfeleljen a Hkr-ben, illetőleg a befektetési vállalkozás hitelkockázatáról szóló 301/2008. számú kormányrendeletben foglalt hitelesség és piaci elfogadás követelményének.

8. Annak érdekében, hogy a külső hitelminősítő elismerésére vonatkozó döntését a Felügyelet megfelelő szintű és mennyiségű információk birtokában, valamint más tagállamok felügyeleti gyakorlatával összhangban hozza meg, a külső hitelminősítő szervezetekre vonatkozó információk összegyűjtése és értékelése során a jogszabályi előírások, valamint a

kapcsolódó CEBS ajánlásban¹ meghatározott alapelvek és szempontok szerint jár el.

9. Ennek keretében a Felügyelet a CEBS ajánlás 1. számú mellékletét képező „egységes kérelem csomag” szerinti információk rendelkezésre bocsátását várja el a kérelmezőtől, amelyet szükség szerint kiegészít pótlólagos információk és dokumentumok bekérésével.

10. A rendelkezésre bocsátott információk alapján a CEBS ajánlás 2. részében meghatározott elvárások szem előtt tartásával értékeli a Felügyelet, hogy:

- a külső hitelminősítő szervezet által a hitelminősítési kategóriákba sorolásra alkalmazott módszer a múltbeli tapasztalatok érvényesítése mellett szigorú és szisztematikus-e,
- az alkalmazott hitelminősítési módszer politikai befolyástól vagy kényszertől, gazdasági nyomásgyakorlástól mentes-e,
- felülvizsgálatra kerülnek-e a hitelminősítések évente legalább egyszer és minden jelentősebb esemény után,
 - a hitelminősítések mennyire érzékenyek a pénzügyi feltételek változásaira,
- léteznek-e, és ha igen milyen eljárások, amelyek képesek biztosítani, hogy az érintett hatóságok a jelentősebb változásokról azonnal értesüljenek,
- milyen csatornákon keresztül, milyen nyelven és kik számára hozza nyilvánosságra a kérelmező az általa alkalmazott módszerek alapelveit,
- megfelelően bizonyított-e a kérelmező hitelessége és piaci elfogadottsága,
- biztosított-e, hogy a kérelmező hitelminősítései minden felhasználó számára – akinek jogos érdeke fűződik a hitelminősítés megismeréséhez – azonos feltételekkel rendelkezésre álljanak, különös tekintettel az azonos feltételekkel való hozzáférést a hazai és a nem hazai felhasználók számára.

11. Az 1060/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek megfelelően nyilvántartásba vett vagy hitelesített külső hitelminősítő szervezet esetében az elismerési eljárás során a Felügyelet nem alkalmazza a CEBS ajánlás 2. részének 1. pontját (The technical criteria 1. Methodology).

12. A Felügyelet a hitelminősítési kategóriáknak a hitelminősítési besorolásokhoz való rendelése során a mennyiségi és minőségi tényezők értékelését az objektivitás és a konzisztencia szempontjainak biztosítása érdekében a CEBS ajánlás 3. részében meghatározottak szerint végzi el.

IV.

Külső hitelminősítő szervezet hivatalból történő elismerése

¹ Revised Guidelines on the recognition of External Credit Assessment Institutions, CEBS 30 November 2010

13. A Felügyelet az európai bankfelügyeletek által lefolytatott közös elismerési eljárás eredményeként elismert külső hitelminősítőket Magyarországon is elismert külső hitelminősítő szervezeteknek tekinti, az erről kiadott hivatalos sajtóközlemény alapján².

14. A fenti hitelminősítő szervezetek tekintetében az elismerés mind a sztenderd módszer szerinti kockázati súlyok, mint pedig az értékpapírosítási pozíciók kockázati súlyainak meghatározására vonatkozik.

15. A Felügyelet a magyarországi intézmények tőkekövetelmény számítása során ezen hitelminősítők esetében elfogadja továbbá a hitelminősítési kategóriáknak a hitelminősítési besorolásokhoz való azon hozzárendeléseit, amelyek a közös elismerési eljárás keretében meghatározásra kerültek.

16. Egyéb esetekben az Európai Unió más tagállamában elismeréssel már rendelkező külső hitelminősítő magyarországi elismerésére, valamint az Európai Unió másik tagállamában alkalmazott hitelminősítési kategóriáknak a hitelminősítési besorolásokhoz való hozzárendelése magyarországi alkalmazására irányuló eljárást hivatalból indítja el, amennyiben valamely magyarországi intézményen keresztül vagy saját információi alapján hivatalosan tudomására jut az elismerés ténye.

V.

Felügyeleti nyilvánosságra hozatal

17. A Felügyelet a Magyarországon elismert külső hitelminősítő szervezetekről, az egyes hitelminősítő szervezetek minősítései tekintetében az elfogadott hitelminősítési kategóriáknak a hitelminősítési besorolásokhoz való hozzárendeléséről nyilvántartást vezet.

18. A nyilvántartást a Felügyelet a saját honlapján, valamint az EBA honlapjának felügyeleti nyilvánosságra hozatali felületén egyaránt nyilvánosságra hozza.

19. A Felügyelet a külső hitelminősítések elismerési eljárásának leírására vonatkozó nyilvánosságra hozatali kötelezettségének a jelen ajánlás kiadásával, valamint a saját és az EBA honlapján történő megjelentetésével tesz eleget.

20. A Felügyelet a nyilvántartást folyamatosan karbantartja: a külső hitelminősítő szervezet elismeréséről, az alkalmazott hitelminősítési kategóriáknak a hitelminősítési besorolásokhoz való hozzárendeléséről, a hozzárendelés módosításáról, valamint arról hozott döntéséről, ha valamely hitelminősítő szervezet már nem minősül elismertnek.

² Europe Agrees on the Eligibility of Three External Credit Assessment Institutions for Capital Purposes, CEBS Press Release 4 August 2006

VI. Exporthitel-ügynökségek

21. Összhangban a CEBS ajánlásában megfogalmazottakkal a Felügyelet az exporthitel-ügynökségek vonatkozásában nem folytat le külön elismerési eljárást. A Felügyelet az exporthitel-ügynökség hitelminősítését a Hkr. 23.§-ában meghatározottak szerint ismeri el. Az exporthitel-ügynökség hitelminősítését a Felügyelet elismeri, ha az exporthitel-ügynökség igazolja, hogy:

- a) a hitelminősítése a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési szervezet (a továbbiakban: OECD) „Hivatalosan támogatott exporthitelekről szóló megállapodásban” részt vevő exporthitel-ügynökségek konszenzusos kockázati pontozásának megfelelő, vagy
- b) az exporthitel-ügynökség közzéteszi hitelminősítéseit, az exporthitel-ügynökség az a) pontban elfogadott módszereket alkalmazza, illetve a hitelminősítéshez – az OECD által elfogadott módszerek által meghatározott – nyolc hitelminősítési besorolás egyikét rendeli, amelyhez a következő táblázat szerinti kockázati súlyt kell alkalmazni:

Hitelminősítési besorolás	0	1	2	3	4	5	6	7
Kockázati súly	0%	0%	20	50	100	100	100	150

VII. Záró rendelkezések

22. Az ajánlás hatályba lépésével hatályát veszti a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete Elnökének 1/2008. számú ajánlása a külső hitelminősítő szervezetek és minősítéseik elismeréséről.

23. Az ajánlás a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 2010. évi CLVIII. törvény (Psztv.) 21. § c) pontja szerint kiadott – kötelező erővel nem rendelkező – jogi eszköz, amely ismerteti a Felügyelet jogalkalmazási gyakorlatának alapjait.